

Ordet og krigen - freden og atombomben

Taler

Kristen Skjeseth

Sted

Fauske kirke

- 1 La enten treet være godt og dets frukt god, eller la treet være dårlig og dets frukt dårlig, ti på frukten skal treet kjennes. Ormeyngel! Hvorledes kan I tale godt I som er onde? Ti hva hjertet flyter over av, det taler munnen. Et godt menneske bærer frem onde ting av sitt onde forråd. Men jeg sier eder at for hvert unyttig
5 ord som menneskene taler, skal de gjøre regnskap på dommens dag, ti efter dine ord skal du kjennes rettferdig og efter dine ord skal du fordømmes.

- Ved ordet skapte Gud verden og alt som er i verden. Ingen referent var tilstede, som har kunnet gi oss nøyaktig beskrivelse. Men hellige Gudsmenn har etterpå
10 prøvet å si det med enkle og sterke ord. En av dem har skrevet i Salme 33:
Himlene er skapt ved Herrens ord og all deres hær ved hans munns ånde. Han talte og det skjedde, han bød og det stod der.

Si det bedre, den som kan!

15

Gud brukte allmaktens ord, det gode ord, det skapende ord.

- Og Gud skapte mennesket og gjorde det lite ringere enn Gud og med ære og herlighet kronte han det. Han gjorde mennesket til herre over alle ting. Og han
20 gav mennesket talens evne og han gav oss ordet til bruk. Men ordet ble i menneskets munn en gave til godt og til ondt. For dette vesen som er skapt i Guds bilde, er ikke fullkomment efter naturen. Menneskets hjertes tanke er ond.

- 25 I ormeyngel, hvorledes kan I tale godt I som er onde? sier den hellige som ikke smigrer oss, men som Gud har sendt til verden for å skape oss om, for å gjenføde oss, for å gjøre våre hjerter gode.

Guds sønn brukte ordet, det hellige ord som kom fra hans gudlike hjerte. Som

han har ikke noe menneske talt. Det hellige ord i hans munn hadde makt til å skape dem om som ikke gjorde seg hårde, men lot ordet virke.

35 Og der skjedde et nytt under på jorden med hans disipler som var ganske almindelige mennesker da de begynte i skolen. De var ikke lærde folk, de hadde ikke gått på folkeskolen engang, for det fantes ikke. Men de hadde ører til å høre med og tunger til å tale med og hjerter som tok imot ordet fra hans munn. Og disse hjerter ble forvandlet ved det hellige ords makt, så han kunne si ved det siste samvær: I er alt rene på grunn av det ord jeg har talt til eder.

40

Da de hadde fått den hellige ånd, begynte mennesker å tale Guds ord. Det hellige ord lød fra nu av fra menneskemunne. Og de skrev bilder som vi leser, og vi føler at det er Gud som taler til oss.

45 Guds ord i menneskemunn har forvandlet verden. Men nye slekter fødes, og de er naturens barn som må fødes påny. Men det er ikke alle som vil gi seg inn under det hellige ords makt. De trives bedre med det ord som er i slekt med vår natur, det onde og urene ord. Det er også en makt, en farlig makt.

50 Vi vet det alle, at det onde ord er en makt. Vi har opplevet det i vår barndom og vår ungdom, hvordan onde og urene ord som vi hører eller leser, skaper tanker som forgifter hjertet og gjør det verre enn det var.

Men det gode ord er der også. Og det onde ord og det gode ord holder
55 hverandre i sjakk, og det blir en tilstand på jorden og inne i oss som de fleste er tilfreds med. Den almindelige tilstand er som regel ikke bedre og ikke verre enn vårt eget hjerte, og vi synes det er bra så. I tale og skrift kommer det så meget vakkert og edelt frem, at vi ofte gleder oss over hva mennesket kan skape av gode ord.

60

Kristendommen har gjennomsyret samfunnet og våre hjem og så meget av kristendom er ved skolen blitt allemannseie, at vi er ikke lenger naturens barn. Flertallet er blitt en mellomart. Derfor dukker stadig frem den gamle tanke at menneskene egentlig er gode.

65

Det er en farlig tanke, for når menneskene tenker slik, har de ikke bruk for Kristus. De lever sitt liv uten å komme i berøring med den fullkomne, den hellige Guds sønn, den eneste som kan gjøre våre hjerter gode. Og dersom vi

70 ikke er blitt viljebundet og karakterpreget av Ham, blir vi lett bytte for det onde ord, når det kommer og frister og forfører.

Ve verden, når et helt folk ikke lenger er bundet av Kristus, men blir bytte for det onde ord! Det har vi nu opplevet. Det er ordet som er skyld i den
75 verdensulykke vi i disse dager er ferdige med efter snart seks forferdelige år.

Hitler har engang holdt en tale som alle burde kjenne og som aldri bør bli glemt. Det er den tale han holdt lørdag før palmesøndag 1938, efter Østerrikes Anschluss.

80

Han begynte denne tale som de fleste taler på den tid, historien om den blinde soldat som ble kalt til å frelse Tyskland. Men så kom noe som var originalt i denne tale. Jeg hadde ikke noe annet enn troen på mitt folk og ordet.

85 Og ordet brukte han til å forføre sitt folk. Løgnens og hatets propaganda i radio og presse kom hver dag til et folk, som ikke fikk lov til å høre eller lese noe annet. Vi har fått bekreftet det sterke ord som står i Jakobs brev 3, 6: Også tungen er en ild. Som en verden av urettferdighet står tungen blant våre lemmer. Den smitter hele legemet og setter livsens hjul i brann og settes selv i brann av helvete.

90

Løgnens og hatets propaganda er satt i brann av helvete. Der holder han tilhuse som er en løgner og manndraper fra begynnelsen. Hele verden kom i brann og i seks år har brannen rast.

95 Nu er brannen slukket. Plutselig - da en bombe sprang, forferdeligere enn alt som før er prøvd - atombombene - en veldig kraft. Som mennesket for første gang tok i sin tjeneste.

Kirkeklokkene har ringt freden inn i alle land som var med i den endelige seier.
100 Vi gleder oss over at freden er kommet til jorden. Men vi vet ikke om vi skal glede oss på lang sikt - fordi krigen endte så plutselig da mennesket hadde fått herredømme over nye, veldig naturkrefter.

Vi spør: Skal det nu bli varig fred? Eller skal det bli nye kriger som starter med
105 dette ødeleggelsens redskap?

Første søndag efter at forrige verdenskrig var begynt, valgte jeg en tekst fra

Salme 46:

110

Kom, se Herrens gjerrige som har gjort ødeleggelse på jorden. Han gjør ende på krigene over hele jorden. Hold opp og kjenn at jeg er Gud, opphøyet over folkene, opphøyet på jorden.

115

Vi visste det ville bli en forferdelig krig. Men jeg var optimist. Jeg trodde krigen skulle bli så forferdelig at folkene aldri ville ha krig mer. Store statsmenn sa: Dette er krigen mot krigen, den siste krig.

120

Men der kom en ny verdenskrig, verre enn den første. Og ordet hadde satt den i brann.

125

Den morgen fredsbudskapet kom, sa min vert ved frokostbordet at han ville lese et Guds ord, og han leste: Kom, se Herrens gjerninger som har gjort ødeleggelse på jorden. Han gjør ende på krigene over hele jorden. Hold opp og kjenn at jeg er Gud!

130

Jeg mintes den søndag da jeg selv leste disse ord med optimisme. Jeg spurte meg selv: Er dette en hilsen til deg fra Gud? Og hva betyr denne hilsen? Betyr det at du nu kan gi deg optimismen i vold? Eller betyr det: Der er ikke mer grunn til optimisme nu enn den gang.

135

Jeg vet ikke hva jeg skal svare. Men jeg vet det beror på ordet. Det beror på om folkene vil høre og følge Kristi ord, det gode ord, sannhetens og kjærlighetens ord, eller om de vil høre og følge løgnens og hatets ord som settes i brann av helvete og setter livsens hjul i brann.

Om menneskets herredømme over atomet skal bli til velsignelse eller forbannelse beror på om det gode ord eller det onde ord får makten i verden.

140

Vi taler ofte hånlige om ord - ord - bare ord. Men ordet er det sterkeste i verden, til godt eller ondt, i den store verden og i den lille verden, hvor hver enkelt av oss lever vårt liv i våre hjem og i våre bygder.

145

Det er ordet som bestemmer hvordan det skal bli i våre hjem, om det skal bli godt eller ondt å være der.

Men ordene er ikke noe som tilfeldig blir til i vår munn. Av hjertets overflod
taler munnene. Som treet er blir frukten. Som hjertet er blir ordet. Dersom vi vil
150 ha det godt i våre hjem og i våre bygder, må vi la Kristus gjøre våre hjerter gode
ved sitt hellige ord.

Om ordene sier han idag: Menneskene skal gjøre regnskap på dommens dag for
hvert unyttig ord som går ut av dets munn.

155

Hvert unyttig ord står det i vår tekstbok nu. I den forrige tekstbok stod det:
Hvert utilbørlig ord. Det greske ord kan bety begge deler. Noen har prøvet å
oversette det bedre: En har oversatt: Hvert ugagns ord og tenker vel på hvert ord
det ikke er gagn i, men gjør skade. En har oversatt: Hvert kraftløst ord. Og han
160 begrunner det slik: Det kraftløse ord er synd, for det viser at vi ikke har noen
vilje. Vi er viljeløse, fordi vi ikke har valgt avgjørende og forpliktende mellom
det onde og det gode, mellom sannhet og løgn, mellom Gud og Satan.

Det er valget hvert menneske må treffe - ikke bare en gang - men uten avlatelse.
165 Velger vi Gud og Kristus for alvor, får vi den hellige vilje som styrer vår tunge og
gjør våre ord til velsignelse for andre.

Efter dine ord skal du kjennes rettferdig, og efter dine ord skal du fordømmes.

170

Kilde

Skrifter og taler i utvalg, 1970, Oslo : Dreyers forlag

Emner

Preken

175

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ordet-og-krigen-freden-og-atombomben>

180

185